

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตตามการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือประเทศและสังคมค่อย ๆ เปลี่ยนจากสังคมเกษตรเป็นสังคมอุตสาหกรรม จากการผลิตที่ร่วมกันทำ มาเป็นการผลิตที่เจ้าของทุนเจ้าของกิจการแยกต่างหากออกจากเจ้าของแรงงาน โดยที่เจ้าของทุนและเจ้าของกิจการได้ดอกเบี้ยและกำไรเป็นผลตอบแทนแยกต่างหากออกจากเจ้าของแรงงาน การเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ด้านการผลิตเช่นนี้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมาด้วย ปัจจุบันครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะไม่อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่อีกต่อไป แต่แยกออกมาเป็นครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อแต่งงานแล้วนิยมแยกครอบครัวออกไปอยู่กันตามลำพังแบบตะวันตก การเลี้ยงดูพ่อแม่และอยู่รวมกันแบบอดีตจะมีให้เห็นน้อยลง การออกจากงานก่อนเกษียณอายุ (Early Retirement) เนื่องจากบริษัทเลิกจ้างหรือต้องการพักผ่อน อัตราการหย่าร้างสูงขึ้นทำให้ต้องอยู่คนเดียวมากขึ้น และจากการศึกษาสถานการณ์ประชากรโลก และประชากรไทยเนื่องในวันประชากรโลก วันที่ 11 กรกฎาคม 2550 พบว่าการเปลี่ยนแปลงของประชากรไทยมีการเพิ่มในอัตราที่ลดลง โครงสร้างของประชากรวัยเด็กมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 21.6 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 17.2 ในปี 2580 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551: ออนไลน์) เพราะอัตราการเกิดก็มีแนวโน้มลดลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และคาดว่าน่าจะมีแนวโน้มลดลงอีกในอนาคต ในขณะที่ประชากรวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มในอัตราที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ จากร้อยละ 8.2 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 15.6 ในปี 2580 ในอนาคตประเทศไทยจะมีประชากรวัยสูงอายุมากกว่าประชากรวัยเด็ก เป็นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคยุโรป (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551: ออนไลน์) ดังนั้นจึงต้องดำรงชีวิตด้วยความไม่ประมาทต่ออนาคต และเน้นการพึ่งตนเอง ด้วยการออมเงินตั้งแต่วัยทำงาน เพื่อการใช้ชีวิตที่ไม่ลำบากมากนักเมื่อเกษียณ หรือออกจากงานก่อนเกษียณ

ในการที่ประเทศหนึ่งต้องการพัฒนาและเจริญเติบโตนั้นจะต้องสละส่วนหนึ่งของทรัพยากรของตนจากความต้องการในการบริโภคในปัจจุบันและใช้ทรัพยากรดังกล่าวไปในการสะสมทุน การเสียสละทรัพยากรจากการบริโภคในปัจจุบันคือ การออม แม้ว่าการออมจะไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายที่กำหนดการเจริญเติบโต แต่การออมก็เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้มีการ

พัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว การออมทรัพย์เป็นพฤติกรรมส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของมนุษย์และเป็นวัฒนธรรมร่วมของมนุษยชาติ เงินออมเป็นทรัพย์สินที่มีค่า ซึ่งสามารถเป็นหลักประกันที่มั่นคงสำหรับชีวิตในอนาคต การออมนี้มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามการพัฒนาลักษณะของเงินตราและตราสารทางการเงินที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา และค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในแต่ละสังคม เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการวางแผนการออมอย่างเหมาะสมกับรูปแบบและเป้าหมายชีวิตของตนเองและครอบครัว

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูนเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของภาคเหนือ และเป็นแหล่งรองรับแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญ โดยมีการขยายตัวของแรงงานที่เคลื่อนย้ายเข้ามารับจ้างทำงานเป็นพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จากจำนวนโรงงานที่ยังเปิดดำเนินการ 75 โรงงาน ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 มีจำนวนพนักงานรวมทั้งสิ้นประมาณ 48,605 คน (สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, 2551) ซึ่งพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือเหล่านี้ล้วนมีศักยภาพด้านเศรษฐกิจในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าอุปโภคและบริโภค เนื่องจากมีรายได้และผลตอบแทนในการทำงานอยู่ในระดับมาตรฐานแรงงาน ซึ่งรายได้เฉลี่ยของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนืออยู่ระหว่าง 7,000 - 9,000 บาทต่อเดือน (สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, 2549) ประกอบกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแหล่งชุมชนรอบๆ เขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือและค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามต้นทุนการผลิตสินค้า ทำให้ผู้ที่มีรายได้ประจำซึ่งเป็นพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงแนวทางในการออมและปรับตัวในสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงลงค่อนข้างรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการส่งเสริมการออมของภาครัฐและเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการออมของประชาชนทั้งของหน่วยงานราชการและเอกชน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออม หมายถึง สิ่งที่ผู้ออมให้ความสำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจออม เช่น ช่วงอายุ (Life Cycle) รายได้ (Income) รายจ่าย (Expenses) และความเสี่ยงในการลงทุน

รูปแบบการออม หมายถึง การออมในตลาดเงิน การออมในตลาดตราสารหนี้ และการออมในตลาดทุน

พนักงาน หมายถึง พนักงานรายเดือน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน